

Dificultăți privind procedura adopției la nivel european

Andreea OBREJA¹

„Adopția, un bine sau un rău? Un rău pentru că își are originea în abandonul copiilor, un bine pentru că acei copii sunt salvați.”

Jean Carbonnier

Abstract

Unii oameni consideră că prezența unui copil în viața lor este o modalitate de a deveni nemuritori, alții sunt de părere că lasă o urmă acolo unde viața le-a ales calea de urmat, alții spun că este aspectul care i-a salvat. Copiii au nevoie de o familie care să îi iubească și îngrijească, fie că este o familie de la nivel național, fie că este vorba de o familie la nivel internațional.

Astfel, prezenta lucrare dorește să realizeze o prezentare a evoluției instituției adopției, dar totodată să pună în lumină dezvoltarea mentalității societății în plan european.

Cuvinte-cheie: *adoptat, adoptator, adopție internațională, interesul superior al copilului, drepturi fundamentale*

Introducere

Familia pe care astăzi o cunoaștem reprezintă efectul evoluției pe care aceasta a suferit-o încă din cele mai vechi timpuri. Scopul principal al adopției la romani era acela de a oferi persoanei care nu avea descendenți legitimi șansa să aibă copii care dobândeau numele adoptatorului și veneau la moștenire ca și copiii din căsătorie. Uneori adopția era nuanțată de scopuri politice, astfel era asigurată lipsa descendenților în vederea transmiterii ereditare a demnității imperiale, perpetuării numelui și cultului domestic. Când *pater familias* era pe cale să moară fără un moștenitor de sex masculin, acesta apela la instituția adopției pentru garanția ca moștenirea sa să fie transmisă fiului și nu statului. Printre personalitățile romane care au fost adoptate se numără Augustus adoptat de către Cezar, Traian adoptat de Nerva și Hadrian de către Traian.

În perioada Evului Mediu, instituția Bisericii se ocupa de copiii rămași fără familie, însă odată cu trecerea timpului a crescut considerabil și numărul copiilor abandonați. Biserica nu putea îngriji un număr atât de mare de oameni, astfel că au fost înființate orfelinatele de copii care s-au extins atât în sectorul public, cât și în cel privat. Orfelinatele au ajuns la rândul lor să nu facă față provocării de a avea grijă de un număr impresionant de copii, astfel încât trebuiau să le găsească micuților familii

¹ Student, Academia de Studii Economice din București, Facultatea de Drept, e-mail: obrejaandreea20@stud.ase.ro.

iubitoare care să îi accepte, să îi educe și să îi învețe o meserie. Pentru unii copii situația nu a fost una simplă, mulți dintre aceștia au fost mutați din instituțiile de plasament în grija unor „profesori” care îi învățau tainele unei meserii, care de cele mai multe ori reprezenta o modalitate de a oferi forță de muncă ieftină. Un exemplu relevant în acest sens este reprezentat de familiile înstărite din Marea Britanie, care la mijlocul secolului al XVII-lea puteau cumpăra copii orfani pentru muncile gospodăriei.

Începând cu secolul XIX, grija față de copii se transformă în comerț. „*Baby farming*” sau „*fermele de copii*” este termenul folosit pentru locul unde oamenii timpului făcuse o meserie din îngrijirea copiilor, în vederea obținerii unui profit considerabil de pe urma unor suflete a căror nevoie o reprezenta afecțiunea și grija. Clienții erau simple mame, unele necăsătorite, altele soții sărace și părăsite care ofereau cu încredere copiii unor străini pentru a se ocupa de aceștia cât ele nu aveau timp. Practicile inumane din acele „ferme de copii” aveau să iasă la iveală. Setea de bani le-a înrăit pe femeile ce trebuiau să aibă grijă de micuți, întrucât pentru a-și crește și mai mult veniturile îi omorau prin otrăvire, strangulare și înfometare, pentru că, desigur, un copil decedat avea să facă loc unui alt copil care avea nevoie de îngrijire. O „vedetă” a acelor timpuri a fost Amelia Dyer, care a înființat o „fermă de copii” în a cărei grijă au murit 400 de bebeluși.

Începând cu secolul al XX-lea, „fermele de copii” au ajuns să fie considerate ilegale datorită practicilor inimaginabile din acea vreme, statul încercând să stopeze activitățile de acest gen. Inițial aceste „ferme” au luat naștere în Marea Britanie și SUA, însă ele s-au extins și în alte state atât din Europa cât și din Asia. În anul 2006 în Grecia a funcționat o astfel de „fabrică de copii” sub controlul unui grup infracțional din care făceau parte atât persoane cu cetățenie română cât și bulgară. Femeile erau lăsate însărcinate de așa -ziși mafioți care le hrăneau, le ofereau adăpost în cele nouă luni de sarcină, ca mai apoi, nou-născuții să fie adoptați de un cuplu străin în schimbul unei sume mari de bani.

Situația adopțiilor în România după 1989

Adopția, conform Codului Civil, reprezintă operațiunea juridică prin care se stabilește o legătură de filiație între persoana care adoptă, denumită din punct de vedere juridic, adoptator, și persoana adoptată, denumită adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

Octombrie, anul 1990 a reprezentat perioada în care un post american de știri a realizat un tulburător reportaj cu privire la condițiile degradante din orfelinătele din România. În anul 1991 Comitetul Român pentru Adopții a fost înființat în anul 1991 și reprezenta organul guvernamental ce avea scopul de a contribui la ocrotirea minorilor prin înfiere și de a realiza cooperarea internațională în materia înfierilor.² În cadrul articolelor 3 și 4 din Legea nr. 11/1990 erau prevăzute condiții speciale în care adopția internațională putea fi acceptată. Cetățenii români ori străini cu

2 Hotărârea nr. 63/1991 privind constituirea Comitetului Român pentru Adopții, art. 1.

domiciliul sau reședința în străinătate puteau adopta numai copiii aflați în evidența Comitetului Român pentru Adopții. Cu privire la încredințarea adopției internaționale, instituțiile de ocrotire a minorilor erau obligate să trimită Comitetului Român pentru Adopții evidența copiilor aflați în ocrotire.

În perioada 1990-2001 au fost adoptați de către străini, supranumiți și „îngerii salvatori ai copiilor”, peste 30.000 de copii, dintre care aproximativ 4.800 de copii adoptați nu se regăseau în baza de date a Oficiului Român pentru adopții, astfel au fost catalogate ca fiind acte de adopție misterioase.

Convenția de la Haga 1993

Convenția de la Haga din anul 1993 a fost elaborată pentru a răspunde problemelor umane și legale extrem de complexe și serioase în ceea ce privește domeniul adopției internaționale și pentru a suplini absența unui instrument juridic internațional de care toate statele ar trebui să se folosească.

Convenția de la Haga vine în completarea *articolului 21 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* și adaugă garanții minime, dar importante, cum ar fi: asigurarea faptului că adopțiile internaționale au loc cu respectarea interesului superior al copilului și cu respectarea drepturilor fundamentale ale sale, garanții ce trebuie încurajate să se îmbunătățească la nivel național.

Un stat care are stabilite proceduri clare și interzice utilizarea necorespunzătoare a resurselor financiare sau a altor câștiguri, cu siguranță respectă principiile impuse de Convenție, principii care oferă siguranță, transparență și încredere, încearcă totodată să prevină cazurile de practici ilicite ale unor state, precum răpirea, vânzarea sau traficul de copii.

Acest act stabilește un sistem de cooperare între statele de origine și statele care primesc copiii, menit să asigure faptul că adopția internațională se desfășoară cu respectarea celor mai bune practici și principii, eliminând abuzurile. Un alt punct esențial este reprezentat de faptul că adopțiile efectuate în conformitate cu regulile aplicabile din Convenția de la Haga sunt recunoscute automat în toate statele semnatare.

Suedia

La sfârșitul secolului al XIX-lea, copiii luați în îngrijirea statului în Suedia nu erau tratați corespunzător. Ancheta de la acea vreme arată faptul că micuții erau vânduți pentru diferite munci, iar copiii nedoriți erau uciși atunci când erau dați spre îngrijire „fabricilor de copii”. Acest lucru a dat naștere unor schimbări importante în legislație, fapt ce a condus la adoptarea primei legi privind adopțiile în anul 1917. Deși au apărut schimbări în procedura adopției, legea permitea revocarea adopției când se constata faptul că adoptatul suferea de un anumit handicap sau boală. Deși câteva dintre rămășițele vechii legi au condus o perioadă vechea reglementare, câțiva ani mai târziu au fost abolite și au făcut ca adopțiile să nu mai fie revocate. Anul 1958 a pus bazele formei puternice a adopțiilor pe care astăzi o întâlnim în Suedia,

formă care urmărește interesul superior al copilului cu respectarea drepturilor fundamentale.

Dificultăți

Din punct de vedere al fizionomiei, copiii adoptați la nivel internațional diferă de cei cu trăsături scandinave. Acest lucru este vizibil, iar familiile adoptive nu pot rămâne anonime. Discriminarea există în Suedia, iar acest lucru afectează percepția oamenilor. De cele mai multe ori ne sunt prezentate părțile negative, indiferent de subiect. Mass-media prezintă diferite evenimente care pot influența părerea oamenilor. Exemple relevante pot fi reprezentate de către: război, foamete, catastrofe naturale, boli, analfabetism și multe altele. Lucruri precum literatura, tehnica, invențiile sunt rareori prezentate pentru că nu trezesc atât de mult interes. Specialiștii suedezi consideră că astfel de reportaje pot afecta așteptările privind oamenii care provin din astfel de țări negativ prezentate și creează ură, acest lucru făcând ca persoanele adoptate și adoptatoare să se confrunte cu discriminarea din cauza prejudecăților cotidiene atunci când vorbim despre diferențele etnice. Țările care primesc copii prin adopție au o viziune deformată asupra situațiilor copiilor din țările de origine, astfel apar prejudecățile.³

Astfel de noțiuni greșit implementate în mințile unor oameni pot influența așteptările părinților adoptivi cu privire atât la copiii care au nevoie de sprijin cât și la societate în ansamblul ei.

Copiii adoptați în Suedia din alte state provin, în cele mai întâlnite cazuri, din familii dezavantajate din punct de vedere social și cu condiții de trai precare. Părinții lor fie sunt decedați, fie i-au abandonat și de aceea acești copii se pot confrunta cu diferite probleme de ordin psihic sau chiar cu dizabilități și sunt lăsați multă vreme în grija orfelinatelor pentru că nimeni nu-i acceptă. Mulți copii sunt dați spre adopție deoarece sunt născuți în urma unui viol sau incest, caz în care părinții sunt de acord cu darea în plasament.

Dificultăți la nivel european Copiii greu adoptabili

În fiecare an în România, sistemul de protecție înregistrează aproximativ 10.000 de copii care intră în grija statului din motive precum sărăcia și lipsa educației.

O situație aparte o reprezintă copiii greu adoptabili. Din această categorie fac parte copiii pentru care într-o perioadă de 9 luni de la declararea adoptabilității nu a putut fi identificată o familie potrivită, sau deși a fost identificată, nu s-au putut urma pașii care să ducă la finalizarea procedurii adopției, fie că au renunțat sau fie că au intervenit alte motive. Pentru ei a fost creată o secțiune specială în Registrul

³ Adunarea Generală a ONU, Recomandarea nr. 1443 din anul 2000 – Drepturile copilului în adopția internațională.

Național pentru Adopții. Datele statistice indică faptul că 85% din familii doresc să adopte copii mai mici de 7 ani, dintre care 79% doresc copii mai mici de 3 ani, în orfelinate doar 9,7% dintre copii au vârsta sub 7 ani.

UNICEF, Banca Mondială și Guvernul României arată că un copil așteaptă o familie care să-l adopte aproximativ 7 ani. La nivel european, copiii greu adoptabili sunt cei cu vârste mai mari, copiii cu dizabilități, copiii de altă etnie, precum și cazul în care mai mulți frați pot fi adoptați, cu condiția ca aceștia să fie adoptați împreună.

Părinții care renunță pe parcurs

Adopția reprezintă un proces complex, drepturile copilului fiind prioritare și cu mult mai importante decât dorințele și nevoile unei familii care-și dorește un copil. În funcție de vârsta, copilul gândește și percepe lucrurile cel înconjoară în mod diferit, astfel se poate confrunta cu anumite stări și întrebări legate de propria identitate. Copilul are un bagaj de traume emoționale din cauza experiențelor neplăcute, fie că vorbim de părinți abuzivi, tratamente neplăcute din orfelinate, iar pentru acest lucru are nevoie de timp să se acomodeze cu noua familie. Teama că un copil abandonat s-ar putea confrunta cu probleme de ordin emoțional precum sentimentul de abandon, o stimă de sine redusă, dificultăți în autocontrolul emoțiilor, îi sperie, aceștia considerând că nu sunt capabili de a fi cu adevărat părinții potriviți. Fără empatie pentru ce el a trăit înainte, adoptatorii au șansa să-l victimizeze din nou și să pună în pericol relația de atașament și încredere.

Adopția de către persoanele de același sex

În România, căsătoria între persoanele de același sex este interzisă.⁴ Conform articolului 277, alin. (2) din Codul Civil, căsătoria între persoanele de același sex încheiate în străinătate nu sunt recunoscute și la noi în țară.

Adopția din partea cuplurilor de același sex a reprezentat o temă de interes politic începând cu anul 1990. La nivel internațional, țări precum Regatul Unit, Suedia, Belgia și Spania au acceptat ca adopția să fie încuviințată și persoanelor din comunitatea LGBTQ+, însă nu toate aceste țări recunosc căsătoria între persoanele de același sex ca fiind legală, adopția fiind totuși acceptată persoanelor ce trăiesc într-o astfel de uniune sau parteneriat civil.

În România, orice persoană aptă să adopte o poate face indiferent de orientarea sa sexuală, fie că este *asexual*, *bisexual*, *heterosexual* sau *homosexual*, deoarece a fi o persoană homosexuală nu te condiționează să adopți, însă două sau mai multe persoane de același sex nu pot adopta. Amintim faptul că prima cartă internațională privind drepturile omului, care include în mod explicit termenul de „orientare sexuală”⁵ este *Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*.

⁴ Codul Civil, art. 277, alin. (1).

⁵ *Homofobia și discriminarea pe criterii de orientare sexuală și identitate de gen în statele membre ale UE*, Agenția pentru Drepturile Fundamentale ale Uniunii Europene, 2009.

Este adevărat faptul că majoritatea persoanelor ce fac parte din această comunitate sunt discriminate indiferent că ne referim la locul de muncă, învățământ sau cercul celor apropiați. Articolului 13 din Tratatul CE interzice orice tip de discriminare pe criterii de orientare sexuală.

În cauza *E.B împotriva Franței, nr. 43546/02 din 22 ianuarie 2008*, reclamanta pretindea că în fiecare stadiu al cererii acesteia pentru încuviințarea adopției fusese supusă unui tratament discriminatoriu care a fost bazat pe orientarea ei sexuală și care constituise o restricție în dreptul său la respectarea vieții private. Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 14 referitor la interzicerea discriminării, coroborat astfel cu art. 8 care prevede dreptul la respectarea vieții private și de familie din Convenție. Autoritățile naționale și mai apoi instanțele sesizate cu recursul reclamantei, își întemeiaseră argumentele, la respingerea cererii pentru încuviințarea adopției, în mare parte pe lipsa unui referent paternal în căminul reclamantei, ceea ce cu siguranță nu era un motiv legitim. De asemenea, influența homosexualității acesteia asupra evaluării cererii sale nu numai că fusese stabilită, ci și constituise un factor decisiv.

Adopțiile ilegale la nivel european

Deficiențele în sistemele de protecție ale copilului reflectă consecințe grave asupra drepturilor victimelor, adopțiile ilegale cunosc o practică aparte, de la răpirea copiilor și dispariția lor forțată, până la falsificarea documentelor oficiale și lipsa consimțământului corespunzător al părinților biologici. În viața unui copil, familia joacă un rol primordial în dezvoltarea copilului, de aceea dreptul lui de a-și cunoaște părinții, de a fi îngrijit de aceștia trebuie recunoscut, cu excepția cazului în care s-ar încălca principiul superior al copilului.⁶

Adopțiile internaționale ilegale încalcă dreptul copiilor de a-și păstra elemente ale propriei identități, cum ar fi numele și naționalitatea.

Țările de origine trebuie să asigure faptul că reglementările naționale în vigoare nu creează un teren fertil adopțiilor ilegale. Acest lucru se poate realiza prin crearea unor sisteme naționale eficiente de protecție, dar și prin sprijinul oferit familiilor defavorizate, în special mamelor singure aflate în situații economice precare. Acolo unde drepturile copiilor sunt respectate și bine implementate există și mai puțini copii care au nevoie de o altă familie. Într-adevăr, problemele cu care se confruntă societatea astăzi, precum sărăcia, creează un mediu inadecvat unde un copil poate crește sănătos alături de familia sa biologică, un mediu în care un copil ar trebui să se bucure de drepturile lui. Pentru că starea materială nu le permite acest lucru, se pune problema intervenției autorităților statului de a le oferi o viață mai bună. În astfel de cazuri, din păcate mulți părinți renunță la copiii lor din pricina problemelor financiare, iar copiii de diferite vârste ajung să-și petreacă restul copilăriei în orfelinate, până când cineva le oferă cu adevărat o șansă la un trai mai bun.

⁶Special Rapporteur on the Sale and Sexual Exploitation of Children, Statement by Ms. Maud De Boer-Buquicchio, 34th session of Human Rights Council, 7 March 2017.

Sărăcia

În zonele afectate de sărăcie, părinții își abandonează copiii din cauza stării materiale ce nu le permite să îi crească și să îi educe, iar acest fapt este o realitate și în România. Lipsa educației își pune amprenta la fel de apăsător, astfel creează un mediu favorabil abandonului care ulterior se transformă în adopție, cu sau fără consimțământul părinților biologici. Analfabetismul poate explica de ce părinții renunță la copiii lor, fără a fi conștienți de acțiunile lor. Aceștia pot semna documente prin care sunt decăzuți din drepturile părintești și care nu înțeleg conținutul actelor pe care le semnează. Din perspectiva legalității procesului totul pare să fie respectat deoarece actele sunt semnate și nu exista nicio dovadă că părinții biologici și-au dat consimțământul în necunoștință de cauză.

Din păcate, un alt factor convingător pentru părinții care renunță la propriii copiii o reprezintă stimulentele economice, care pentru o sumă de bani rup toate legăturile și rămân brusc fără nicio responsabilitate.⁷

Problema înregistrării nașterilor

Înregistrarea nașterilor este un alt subiect care creează dificultăți. Articolul 7 din Convenția cu privire la Drepturile Copiilor menționează „*Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și a fi îngrijit de aceștia.*” La nivel global, multe țări încă nu au reușit să avanseze în ceea ce privește implementarea unui registru universal, iar în altele deși există un astfel de sistem, intervin bariere suplimentare în calea înregistrării.

Acest impediment a fost cunoscut și României. Un reportaj realizat în anul 2009 în România arată cum copiii abandonati în spitale de părinții biologici au cel mai mult de suferit. Un copil care nu are identitate nu poate fi adoptat și nici nu poate fi luat în grija unui asistent maternal. Pentru a scoate un certificat de naștere pentru un copil trebuie cunoscute anumite date personale despre părinți. În anul 2021, 2.500 de copii au fost identificați fără cod numeric personal, care la acel moment nu aveau acces la educație și nici la asistență medicală.

Abandonul

Abandonul forțat din motive economice este cunoscut Republicii Moldova în anul 2007, când femeile cu o stare materială deplorabilă au fost convinse să renunțe la copiii lor și să îi ofere spre îngrijire orfelinatelor, temporar, însă când s-au răzgândit și au dorit să își ia copiii înapoi, li s-a spus că au fost deja adoptați de o familie.

Abandonul forțat din motive bazate pe un consimțământ viciat este o situație cunoscută Italiei în anul 2009, când Curtea Europeană a Drepturilor Omului a

7 <https://www.iss-usa.org/wp-content/uploads/2023/01/Grey-zones-study.pdf>

condamnat Italia pentru ca a permis adopția a doi copii gemeni, la 27 de zile de la naștere, fără ca mama lor să fie ascultată. Curtea a considerat că a trecut prea puțin timp între nașterea copiilor și decizia ca aceștia să fie adoptați.

Încălcarea drepturilor fundamentale:

Un alt mijloc de abuz în privința adopțiilor, atât la nivel național cât și internațional, îl reprezintă falsa informare a mamei biologice că bebelușul s-a născut mort sau a murit la scurt timp după naștere, astfel bebelușul era înregistrat în sistemul de adopții.⁸

Cauza Zoran Stojanović și alții împotriva Serbiei, 26 martie 2013 privea presupusul deces al fiului nou-născut sănătos al reclamantei, în 1983, într-un spital de stat. Reclamantei nu i-a fost permis să vadă trupul copilului niciodată, aceasta suspectând că ar putea fi încă în viață și dat spre adopție în mod ilegal. Curtea a hotărât încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și cea de familie) din Convenție. A constatat că, deși procedura spitalelor, în cazul decesului unui nou-născut, se îmbunătățise și au fost elaborate rapoarte de către Parlament pentru a investiga cazurile de copii dispăruți, în cele din urmă nu se făcuse ceva pentru a remedia suferința prin care au trecut părinții, inclusiv reclamanta, în trecut. Prin urmare, Curtea a considerat că reclamanta suferise o încălcare continuă a dreptului său la respectarea vieții de familie dată fiind lipsa continuă a unor informații credibile din partea statului despre ce s-a întâmplat cu fiul acesteia. Dat fiind numărul semnificativ al altor potențiali reclamanti, Curtea a mai hotărât, în temeiul art. 46 referitor la forța obligatorie și executarea hotărârilor din Convenție, că Serbia trebuia să ia măsuri pentru a da răspunsuri credibile despre ce s-a întâmplat cu fiecare copil dispărut și să le ofere astfel părinților compensații adecvate.⁹

Război

Probleme sunt puse și în situația copiilor care se deplasează din Ucraina către Rusia. Ucraina a declarat că adopțiile în circumstanțele actuale trebuie stopate. Acordurile internaționale vin în favoarea încetării adopțiilor când copiii și familiile lor sunt despărțiți din cauza războiului. Accentul trebuie pus pe înregistrarea deplasărilor copiilor și reunirea pe cât posibil cu familia biologică, nu înlocuirea ei cu o familie adoptatoare.¹⁰

Polonia

Un raport realizat în anul 2013 arată cum în Polonia este legal ca o femeie însărcinată să poată renunța la propriul copil în schimbul cheltuielilor medicale. După naștere, mama declară la oficiul de stare civilă că tatăl biologic este de fapt

⁸ <https://defenceforchildren.nl/media/1945/the-sale-of-children-and-illegal-adoption.pdf>

⁹ https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Parental_ROM.pdf

¹⁰ UNICEF 19.03.2022: <https://www.unicef.org/press-releases/children-fleeing-war-ukraine-heightened-risktrafficking-and-exploitation>

„clientul”, apoi renunță la custodia copilului în fața instanței. Potrivit acestui raport, în anul 2005 doar un sfert din adopțiile din Polonia au fost mediate de centrele de adopție legal înființate, deoarece procedura adopției în astfel de centre fiind ocolită din cauza caracterului îndelungat.

Concluzii

România a ratificat Convenția de la Haga asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, prin Legea nr. 84/1994.

Autoritatea centrală română în materia adopției internaționale este Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA).

Adopția internațională este adopția în care adoptatorul sau familia adoptatoare și copilul ce urmează să fie adoptat au reședința obișnuită în state diferite, iar, în urma încuviințării adopției, copilul urmează să aibă aceeași reședință obișnuită cu cea a adoptatorului/familiei adoptatoare.

Monitorizarea adopției internaționale se realizează prin intermediul colaborării dintre Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție și autoritatea centrală străină/organizația străină autorizată din statul primitor, care într-o perioadă de cel puțin 2 ani după încuviințarea adopției, întocmește și transmite trimestrial rapoarte privind evoluția copilului în cadrul familiei adoptatoare. ¹¹Sunt de părere că ar trebui avută în vedere propunerea ca perioada de cel puțin 2 ani să fie prelungită, astfel încât autoritățile române să facă o continuă monitorizare a modului în care copilul adoptat crește și se dezvoltă în cadrul familiei adoptatoare, având în vedere faptul că există situații în practică când părinții adoptatori decedază, iar copilul ajunge un *copil al străzii*.

Implicarea de ordin afectiv și rațional a oamenilor care lucrează în sistemul adopțiilor poate contribui la soluționarea multor piedici care există în derularea procesului de adopție. Timpul petrecut în orfelinate își pune amprenta asupra aspectelor psihologice ale copilului și poate considera că lumea ce îl înconjoară nu este de încredere.

Promovarea accesului gratuit, universal și imediat la înregistrarea certificatelor de naștere pentru toți copiii cu respectarea Convenției cu privire la Drepturile Copiilor.

Formarea profesioniștilor în domeniul de asistență socială și profesioniștilor din domeniul justiției cu privire la drepturile copilului.

Stoparea discriminării pe motive de orientare sexuală ar fi de asemenea un mare ajutor. Multe studii au arătat că persoanele ce fac parte din comunitatea LGBTI sunt părinți grijulii, iubitori și parteneri deosebiți în relațiile sociale. Aplicarea unor norme ce conduc la protecția unor astfel de persoane în vederea siguranței ar fi un plus pentru prezent, unde o societate sănătoasă acceptă și protejează drepturile pentru

¹¹ Dan Lupașcu, Cristina Mihaela Crăciunescu, *Dreptul familiei*, ed. III, Universul Juridic, 2017.

orice persoană, indiferent cine este, ce orientare sexuală, ce religie are sau din ce etnie face parte, încât toată lumea să poată trăi în armonie.

Grija unei familii este de o importanță substanțială pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a unui copil. Adopția schimbă viața, de aceea nu este considerată doar o măsură, ci o soluție care poate salva viața unui copil, pentru că nimic nu este mai important decât viața! Copiii merită tot ce este mai bun, indiferent de rasă, etnie, orientare sexuală, vârstă sau sex, iar instrumente precum Convenția de la Haga din anul 1993 sau Convenția cu privire la Drepturile Copiilor ne demonstrează care este preocuparea societății când vine vorba despre copii și cât de mult am evoluat, iar diferența se observă de la un secol la altul. O societate care acceptă și respectă oamenii indiferent de circumstanțe și de apartenențe este o societate sănătoasă în care fiecare dintre noi își poate exercita drepturile fără teama de a fi discriminat.